

Atferdssymptomer ved ADHD

Ny kunnskap om atferden hos barn med ADHD gir håp om tidligere identifisering av barna, og større muligheter for å unngå uheldig utvikling.

Heidi Aase



forsvarte 26. januar 2007 sin avhandling *Altered Reinforcement Mechanisms in Children with Attention-Deficit / Hyperactivity Disorder (ADHD)* for dr.psychol.-graden ved Universitetet i Oslo.

Atferdssymptomene ved ADHD (oppmerksomhetssvikt, hyperaktivitet og impulsivitet) kan være forårsaket av forandringer i motivasjons- og læringsmekanismer. Dette er hovedtema for avhandlingen til Heidi Aase. Hun har undersøkt hvordan atferden til barn med og uten ADHD påvirkes av ulike betingelser for forsterkning («belønning»). Barna har gjennomført enkle læringsoppgaver med forsterkere presentert etter ulike intervaller. Undersøkelser er gjort både i Norge og Sør-Afrika.

Resultatene viser blant annet at mens normale barn synes å lære seg handlingskjeder som gjør atferden forutsigbar over lange sekvenser, kjennetegnes atferden til barn med ADHD av uforutsigbarhet og korte handlingskjeder. Denne type atferdstrekk kan ligge til grunn for den observerte impulsiviteten og oppmerksomhetssvikten. Funnene tyder på at slike grunnleggende atferdsforandringer i ADHD ikke er et resultat av vestlig kultur og livsstil, siden de også finnes hos barn i utviklingsland.

Tidligere forskning har vist at sammenlignet med andre barn lærer ikke barn med ADHD like godt når forsterkere kommer sjelden eller er utsatt i tid, og de har vansker med å avlære eller «glemme» uhensiktsmessig atferd. I avhandlingens teoretiske del presenteres en atferdsteori for hvordan endringer i forsterknings- og ekstinksjonsprosesser, forårsaket av ubalanse i hjernens

signalsystemer, gir en endret læringsstil som resulterer i ADHD-typiske atferdssymptomer og økt atferdsmessig variabilitet og motoriske vansker.

Avhandlingen gir ny forståelse av de grunnleggende atferdsmekanismene i ADHD. Korte atferdskjeder som et karakteristisk trekk ved ADHD innebærer at ADHD muligens kan identifiseres mye tidligere enn i dag ved hjelp av enkle, objektive tester på et tidlig tidspunkt i barnets liv. Tidlig identifikasjon muliggjør tidlig intervensjon og forebygging av en uheldig utvikling.

Kontakt *Heidi.Aase@fhi.no*